

ІННОВАЦІЙНИЙ ТИП РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЯК УМОВА ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Стрімкі зміни в суспільстві, глобалізація та науково-технічний прогрес вимагають адекватного реагування як з боку вітчизняної економічної системи, так і з боку підприємства як її первинної ланки.

У змаганнях між країнами, економічними регіонами, компаніями перемагає той, хто зумів адаптувати свою стратегію розвитку до особливостей зовнішнього середовища, досягнув успіхів у комерціалізації інновацій [1, ст. 134].

Питома вага нових знань, що втілюються в товарах, технологіях, освіті, організації виробництва в розвинутих країнах становить від 70 до 85 % приросту ВВП. Тому в глобальній економічній конкуренції виграють держави, які забезпечують сприятливі умови для інноваційної діяльності, пов'язані з розробленням, впровадженням і використанням новинок [1, ст. 3].

Інноваційний тип розвитку характеризується низкою ознак:

- виготовлення та експорт високотехнологічної продукції;
- широке використання сучасних інформаційних технологій;
- зростаюча роль інтелектуального капіталу;
- розвиток венчурного підприємництва;
- внутрішні та зовнішні чинники, які забезпечують інноваційну діяльність (законодавчо-нормативна база, розвинений інноваційний менеджмент, мотиваційний механізм, доступність інноваційних ресурсів).

З метою забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки, держава на законодавчому рівні виділила стратегічні напрями інноваційної діяльності на 2011-2021 рр. [2]:

- 1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;
- 2) освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;
- 3) освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;
- 4) технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;
- 5) впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;
- 6) широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;
- 7) розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Вищенаведені пріоритетні напрями спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної та екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень. Отже, вибір державою інноваційної моделі розвитку докорінно змінить структуру економіки держави. Допоможе здійснити перебудову і стати конкурентоспроможною на світовому ринку. Втім, коли держава обере інший вектор розвитку - не інноваційний (високотехнологічний), а низькотехнологічний, вона буде не спроможна конкурувати з країнами, які віддали перевагу соціально-економічному розвитку на противагу державі, яка може лише запропонувати дешеву робочу силу, використання своїх кліматично-природних умов і т.д. Така модель розвитку за своїм укладом не потребує ні інвестицій, ні інновацій, зокрема у людські ресурси. Оскільки, інновації – це в основному, ідеї, які будуть створювати пропозиції, інновації, які є перш за все наслідком людського креативу. Креативу, який не піддається прогнозуванню чи плануванню "згори". Для інновацій, як ні для якої іншої галузі, потрібна свобода підприємництва, якої бракує в Україні [3].

Отже, інноваційний тип розвитку на мікрорівні необхідно розглядати з позиції конкретного підприємства і людини зокрема. В даному випадку механізмом управління інноваційними процесами

виступає система інноваційного менеджменту. Менеджери вищої ланки, які формують стратегію розвитку організації, повинні чітко усвідомлювати необхідність та очевидні переваги від впровадження інновацій.

В загальному випадку перехід суб'єкта господарювання на інноваційний шлях розвитку дозволяє йому [4, ст. 49]:

- адаптуватися до змін умов господарювання;
- підвищити якість продукції і повніше задовольняти запити споживачів;
- застосовувати стратегію першовідкривача ринку і цінові стратегії "зняття вершків";
- посилити ринкові і конкурентні позиції, створити умови для виживання і розвитку;
- підтримувати високу ефективність виробництва і збуту продукції;
- зміцнити фінансовий стан;
- посилити імідж продукції і товаровиробника;
- зміцнити партнерські зв'язки (зі споживачами, постачальниками, посередниками, кредитно-фінансовими установами тощо);
- удосконалити організаційну структуру підприємства;
- підвищити рівень кваліфікації персоналу та його досвіду;
- підвищити продуктивність діяльності.

Інновації – це завжди зміни, які торкаються усіх підсистем підприємства, як техніко-технологічної, так і фінансової, економічної, організаційної та управлінської. Невід'ємною рисою таких інноваційних змін є наявність ризику. Саме на основі ризику побудований один з механізмів, що забезпечує інноваційні процеси фінансовими ресурсами – венчурне фінансування.

Інвестиції, які здійснюються венчурними фондами, є основним джерелом фінансування нових підприємств, особливо на ринку високих технологій. Майже всі відомі комп'ютерні фірми були створені з залученням венчурного капіталу. Названі фонди відіграють роль катализатора в інвестиційних процесах і сприяють збільшенню інвестицій у високотехнологічні сектори економіки. Тому розвиток венчурного бізнесу впливає на динамічність усього господарського комплексу, оздоровлюючи економіку країни [1, ст. 4].

Отже, орієнтація на інновації це не просто правильний шлях, який може обрати підприємство і держава загалом, а й об'єктивна вимога сьогодення. Досвід інших країн лише підтверджує факт, що саме інноваційний тип розвитку стане тією основою, яка здатна забезпечити ефективне функціонування української економіки, її сталий розвиток та дозволить зайняти гідну позицію на міжнародному рівні.

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. Відпов. ред. Л. Чуприна./ Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. — К.: КНЕУ, 2003. — 394 с. 2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] : закон України [прийнято Верхов. Радою 8 вересень 2011 р. № 3715-VI]. — Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17 3. М. Заблоцький Про інновації Українська правда: блоги [електронний ресурс]: режим доступу blogs.pravda.com.ua/authors/zablodsky/52701c58ac7c3/ 4. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник / Ілляшенко С.М. — Суми : ВТД — Університетська книга, 2010. — 334 с.